

عهد و گفتگو

COVENANT & CONVERSATION

درس هایی پیرامون اخلاق
ربای لرد جانانان ساکس

با سپاس از بنیاد Wohl Legacy برای حمایت سخاوتمندانه از عهد و گفتگو

تفسیر هفتگی تورات

Why Are There So Many Jewish Lawyers? Devarim

چرا حقوقدانان یهودی این قدر پرشمارند؟ دواریم

موسی در ابتدای سفر دواریم تاریخ تجربه بنی اسرائیل در بیابان را دوره می کند و از گماشتن رهبرانی از میان مردم، بر گروه های هزار نفری، صد نفری، پنجاه نفری و ده نفری می گوید. او ادامه می دهد:

و من در آن زمان داوران شما را به کار گماشتم: اختلاف های میان افراد قوم را بشنوید و با انصاف داوری کنید، خواه اختلاف بین دو بنی اسرائیل باشد یا با غریبی که در بین شما سکونت دارد. در داوری جانبداری نکنید؛ حرف آدم کوچک و بزرگ را به یکسان بشنوید. از هیچ کس ترس نداشته باشید، زیرا قضاوت متعلق به خدا است. هر اختلافی که حل آن برای شما دشوار است نزد من بیاورید و من به آن گوش خواهم داد. (تثنیه ۱۶-۱۷)

به این ترتیب موسی در ابتدای کتابی که در آن تاریخ بنی اسرائیل و مقصد آن همچون قومی مقدس شرح داد، الویت را به اداره عدالت داد و آنرا به گونه ای به یادماندنی در باب بعدی چنین جمعبندی کرد (تثنیه ۱۶:۲۰): "باید در پی عدالت و عدالت باشید." واژه های عبری معادل عدالت *tzedek* و *mishpat* در این کتاب مکرر به کار رفته اند. در سفر دواریم ریشه *tz-d-k* هجده بار و ریشه *sh-f-t* چهل و هشت بار تکرار می شوند.

در طول نسل ها، عدالت در قلب و مرکز ایمان یهودی قرار داشته است. آلبرت آینشتاین به صورتی به یادماندنی درباره یهودیت چنین گفت: "دنبال کردن علم به خاطر علم، عشق سرسختانه به عدالت و میل به استقلال فردی خطوط سنت یهود هستند که مرا از ستاره بخت خود متشکر می سازند که به آن تعلق دارم." در جریان برنامه تلویزیونی که برای بی سی سی می ساختم از هیزل کسگروو نخستین زن قاضی اسکاتلند و عضو فعال جامعه یهودیان ادینبورگ پرسیدم که چه چیزی او را به گزینش حرفه حقوقی واداشت؟ او پاسخ داد: "زیرا یهودیت می آموزد: باید در پی عدالت و عدالت باشید."

یکی از مشهورترین وکلای یهودی دوران ما آلن درشوویتس که کتابی درباره ابراهیم نوشت^۱ که او را نخستین وکیل یهودی می داند: "نیاکان حرفه وکالت: وکیل مدافعی برای مطرودان که حاضر است همه چیز را به خطر بیندازد و حتی خشم خدا را به جان بخرد تا از موکل خود دفاع کند." ^۲ نه تنها بنیادگذار یکتاپرستی، بلکه بنیادگذار خطی طولانی از وکلای یهودی". درشوویتس توصیفی زنده از دعای ابراهیم به خاطر مردم سدوم می آورد: "آیا قاضی سراسر زمین به عدالت رفتار نمی کند؟" (پیدایش ۱۸:۲۵) و آنرا به یک دادگاه هیجان انگیز تشبیه می کند که در آن ابراهیم برای شهروندان شهر وکیل مدافع است و خدا

^۱ Alan Dershowitz, *Abraham: The World's First (But Certainly Not the Last) Jewish Lawyer*, New York, Schocken, 2015.

^۲ Ibid., 11.

متهم. این صحنه پیش‌تاز بسیاری از رویدادهای تورات و تنخ است که در آنها انبیاء برای برقراری عدالت با خدا و مردم آقامه دعوی می‌کنند.

در دوران مدرن، یهودیان به عنوان قاضی در آمریکا از مقام برجسته‌ای برخوردار شدند، از آن میان، برندایز، کاردوزو، و فلیکس فرانکفورتر. روت بیدر گینزبرگ نخستین زنی بود که به دادگاه عالی آمریکا راه یافت. در بریتانیا بین سال‌های ۱۹۹۶ و ۲۰۰۸ دو تن از سه لردهای قاضی کل، یهودی بودند: پیتر تیلور و هری وولف. در آلمان در اوایل دهه ۱۹۳۰ هرچند یهودیان هفت دهم درصد جمعیت بودند، اما ۶.۱۶ درصد وکلا و قضات را تشکیل می‌دادند.

یک نکته در تنخ در این زمینه شایان گفتن است. در تورات برخی از شدیدترین برخوردها میان انبیاء با خدا همچون صحنه‌های پرهیجان دادگاه تصویر شده‌اند. گاهی مانند موارد موسی، یرمیا و حبقوق شاکی، بشریت یا یهودیان هستند. ایوب فردی شاکی است که رنج او انصاف نیست. متهم خود خدا است. الی ویزل داستانی دارد که چگونه زندانیان اردوگاه مرگ نازی در زمان هولاکاست محاکمه‌ای علیه خدا تشکیل دادند.³ در زمان‌های دیگر هم خدا علیه بنی اسرائیل آقامه دعوی کرده است.

واژه تورات برای این گفتگوهای منحصر به فرد میان آسمان و زمین *IV*⁴ به معنای اقامه دعوی یا lawsuit است و از این ایده می‌آید که در مرکز مناسبت میان خدا و بشریت – هم در کل و هم با بنی اسرائیل – عهد قرارداد دارد که موافقتنامه و تعهدی متقابل است بر

³ Elie Wiesel, *The Trial of God*, Schocken, 1995. The story is believed to be fictional, although on one occasion Wiesel said that it happened and that he was there.

⁴ On the subject in general, see Anson Laytner, *Arguing with God: A Jewish Tradition*, Jason Aronson, 1977.

اساس پیروی از قانون خدا توسط بشریت و وعده آسمان ها به وفاداری و عشق. به این ترتیب هر دو طرف می تواند دیگری را به دلیل شکست در اجرای تعهدهای خود به دادگاه بکشاند.

سه نکته یهودیت را به ایمانی متمایز تبدیل می کند. نخست این ایده انقلابی که خدا خود را به انسان ها آشکار می کند. او این کار را به شکل قوانین انجام می دهد. در دنیای باستان خدا قدرت بود. در یهودیت، خدا نظم است و نظم، نیازمند قانون. در دنیای طبیعی و علت و معلولی، نظم، شکل قانون علمی به خود می گیرد. اما در دنیای انسانی که اختیار آزاد وجود دارد، نظم شکل قانون اخلاقی به خود می گیرد. نام کتاب های موسی، تورات، به معنای راهنمایی، آموزش و از همه بالاتر قانون است. پایه ای ترین معنای ⁵ اساسی ترین اصل یهودیت، *Torah min haShamayim* یا تورات از آسمان ها، این است که خدا و نه انسان ها منشاء وضع قانون است.

دوم، ما موظف به تفسیر قانون هستیم. این مسئولیت ما است که وارثان و حافظان *Torah she-be-al peh* یا سنت تورات شفاهی باشیم. جمله ای هست که در آن موسی صدایی را که مردم در کوه سینا شنیدند توصیف می کند: *kol gadol velo yasaf*. این جمله از سوی تفسیرگران به دو شکل متضاد برداشت شده است. از سویی "صدایی که دیگر هرگز شنیده نشد"؛ و از سوی دیگر "صدایی که دیگر متوقف نشد" یعنی باز هم شنیده شد. ⁶ در واقع، هیچ تضادی میان این دو تفسیر نیست. صدایی که دیگر هرگز شنیده نشد، تورات نوشته شده بود. صدایی که همچنان شنیده می شود، تورات شفاهی است.

⁵ Not the only meaning, to be sure. See Rambam, Hilchot Teshuvah 3:5.

⁶ Deut. 5:19, and see Rashi ad loc., who gives both interpretations.

تورات نوشته شده *min ha-shamayim* از عرش است اما تورات شفاهی یا تلمود *Lo ba-shamayim hi* "در عرش نیست"⁷. از این رو یهودیت گفتگویی پیوسته میان قانونگذار عرش و تفسیرگران قانون در زمین است. بخشی از منظور تلمود این است وقتی می گوید "هر قاضی که حکم عدالت را جاری کند، شریک خدای متعال در کار خلقت می شود." (شبات ۱۰ الف).

سوم، تعلیم و تربیت در زمینه قانون در تورات نقش اساسی دارد. این همان منظور یسعیا است که گفت: "به من گوش فرادهید ای شمایانی که عدالت را می شناسید و ای مردمی که در قلبتان قانون من را دارید؛ از سرزنش آدم ها نترسید و از ناسزاهای آنها هراس به دل نداشته باشید." (یسعیا ۵۱:۷)

یرمیا همین منظور را داشت که گفت: "خداوند گفت این عهدی است که من با خاندان یعقوب پس از آن روزها خواهم داشت: من قانون خود را میان آنها برقرار خواهم کرد و در قلب هایشان خواهم نوشت؛ و خدای آنها خواهم بود و آنها مردم من خواهند بود." (یرمیا ۳۱:۳۳).

این همان نکته ای است که یوسفوس ۱۹۰۰ سال پیش به آن اشاره کرد: "اگر از هر یک از افراد مردم ما درباره قانونشان بپرسند، آنها را از حفظ است و تکرار خواهد کرد." نتیجه آموزش قانون های تورات از ابتدای شکل گیری قوه عقل در کودکان، این است که قوانین را در قلب آنها حک می کند. یک کودک یهودی به قول انگلیسی ها "از نظر قانون باسواد است". ما ملتی از حقوقدانان قانون اساسی هستیم.

⁷ Bava Metzia 59b.

چرا؟ زیرا یهودیت فقط به روحانیت مربوط نیست. فقط قوانینی برای رستگاری روح نیست. دستور عمل هایی است برای خلق آنچه زنده یاد ربی اهرن لیختنشتاین "بهزیستی اجتماع" می نامد. فراخواندن خدا به فضاهای مشترک زندگی جمعی ما است. این کار نیازمند قانون است: قانونی که معرف عدالت است و به همه انسان ها صرفنظر از رنگ پوست یا طبقه به تساوی ارزش می گذارد. قانونی که بدون جانبداری میان ثروتمند و فقیر، قدرتمند و بی قدرت به تساوی عمل می کند، حتی تا سرحد قضاوت میان بشریت و خدا. قانونی که خدا را که قانون گذار است به ما که تفسیرگران قانون او هستیم ارتباط می دهد. قانونی که به صورتی منحصر به فرد، همزیستی آزادی با نظم را ممکن می سازد تا من آزادی خود را به قیمت آزادی تو به دست نیآورم.

جای شگفتی نمی ماند که چرا حقوقدانان یهودی این اندازه پرشمار هستند.

شبات شالوم

ترجمه فارسی با مشارکت بنیاد ایرانی هارامبام، وابسته به فدراسیون یهودیان ایرانی-آمریکایی توسط شیریندخت
دقیقیان

Persian Translation by Shirin D. Daghighian

www.RabbiSacks.org

@RabbiSacks

The Rabbi Sacks Legacy Trust, PO Box 72007, London, NW6 6RW • +44 (0)20 7286 6391 • info@rabbisacks.org

© Rabbi Sacks • All rights reserved